

Identificeringen af Fjordene; men saa længe de fleste af de tolv Kirker, som man véd skulde være i Østerbygden, endnu ikke ere fundne, vil der altid være et større Spillerum for Gisninger. Dette burde sikkerlig indsnævres saa meget som muligt. Jeg antager derfor ogsaa, at den næste Opgave for Arkæologer, der sendes til

Grønland, helst maa blive Fundet af Kirkerne. Haand i Haand hermed kunde da fornyede Detailundersøgelser gaa; her er nok at tage fat paa, thi ingensteds i Norden haves saa uforstyrrede og righoldige Mindesmærker, af hvilke det daglige Liv i Norden i den ældre Middelalder kan studeres.

Den danske Expedition til Undersøgelse af Farvandene omkring Grønland.

Som man vil erindre, bevilgede Rigsdagen ifjor paa Kultusministeriets Forslag 150,000 Kroner til en videnskabelig Expedition med Krydseren „Ingolf“, og det blev bestemt, at denne Sum skulde anvendes paa to Togter 1895 og 96, idet der dog allerede for 1894 anvistes 30,000 Kr. til Expeditionens Forberedelse.

Allerede i Slutningen af Halvfjerdserne, 1876—78, udsendte Norge den bekjendte „Nordhavsexpedition“ under Professor *Mohn*, og denne Expedition kan i store Træk betragtes som Forbillede for den danske Expeditionens Arbejde, hvad Undersøgelsernes Karakter og Omraade angaaer, ligesom man selvfølgelig har draget Nytte af de ved den tyske „Plankton-Expedition“ i 1889 og de store amerikanske, hydrografiske Expeditioner indvundne Erfaringer, navnlig med Hensyn til Materiellet, som skal anvendes til de forskjellige Undersøgelser.

Den danske Expedition, hvis Varighed iaar er fastsat til fire Maaneder, afsejler fra Kjøbenhavn i Begyndelsen af Maj Maaned. En bestemt Del af Programmet for iaar er Undersøgelsen af Davis' Strædet og Baffins Bugten, et Arbejde, man lægger særlig Vægt paa at afslutte forat kunne udgive den af „Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland“ under Udarbejdelse værende

Conspectus Faunae Groenlandicae. Da Isforholdene ere af den Natur, at det med Udsigt til et heldigt Udbytte ikke vil være rimeligt at søge Davis' Strædet førend Midten af Juni Maaned, vil Tiden forinden blive anvendt til Undersøgelser nordfor Island eller i Danmark Strædet, alt efter Isforholdene omkring denne Ø.

Expeditionen ledes af Direktøren for Søkortarkivet, Kommandør *Wandel*; Skibets militaire Stab bestaaer desuden af tre Officerer, en Læge og en Maskinmester; den videnskabelige Stab bestaaer af de tre Zoologer: Dr. phil. *Jungersen*, Dr. phil. *H. Hansen* og Cand. mag. *Lundbeck* samt Botanikeren, Stud. mag. *Ostenfeld-Hansen* og Kemikeren, Stud. mag. *M. Knudsen*.

Krydseren „Ingolf“ er bleven forsynet med et Dækshus paa Agterdækket, indeholdende tre Arbejdslokaler for Naturforskerne; paa Fordækket er der blevet installeret forskjellige Dampspil til Trawling og Dybdelodning. Det er en Selvfølge, at Expeditionen er udstyret med Nutidens bedste Instrumenter, og i saa Henseende have de amerikanske Expeditioner tjent som Forbillede. Som Kuriosum skulle vi nævne, at den samlede Længde af Staaltraadstrosse til Anvendelse ved Trawling har en Længde af to danske Mil. Til Expeditionen bliver der bragt Kul baade til Islands Vestkyst og til flere af Kolonierne paa Vestkysten af Grønland.

Professor ved Universitetet, Dr. phil. Johannes Frederik Johnstrup.

Født $12\frac{2}{3}$ 1818, † $31\frac{1}{12}$ 94.

Ved Professor Johnstrups Bortgang har det kgl. danske geografiske Selskab mistet en høit anseet Medarbejder, thi lige fra Selskabets Stiftelse har den Afdøde været knyttet til dette, dels som Raads- og dels som Bestyrelsesmedlem, indtil han for et Aars Tid siden af Hølbredshensyn nedlagde sin Stilling i sidstnævnte Egenskab.

Vi skulle ikke her forsøge at give et Billede af Prof. Johnstrups store Betydning for Videnskaben i det Hele taget, men blot berøre en ganske enkelt, for det geografiske Selskab særlig interessant Side af hans omfangsrige Virksomhed, nemlig det store videnskabelige Arbejde, der, oprindeligt ved hans Initiativ, er blevet udført i en længere Aarrække i Grøn-

land, hvis i mange Retninger ejendommelige Naturforhold, som bekjendt, ganske særligt have tiltrukket sig den civiliserede Verdens Opmærksomhed.

Det var den Afdøde, der i 1875 indgav Andragende til Regeringen om, at der maatte blive foretaget geologiske Undersøgelser i Grønland — Professor Johnstrup har anstillet geologiske Undersøgelser baade i Grønland og paa Island og Færøerne — og Folkerepræsentationen imødekom Regeringens Forslag i saa Henseende med stor Velvilje. Fra 1876 er der nemlig, saavel til Vest- som til Østkysten af Grønland, saa at sige uafbrudt, blevet udsendt ikke mindre end 25 Expeditioner under Ledelse af danske Videnskabsmænd, Søofficerer og en enkelt Officer af Hæren. Disse

Expeditionerens rige videnskabelige Udbytte er nedlagt i de af „Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland“ udgivne „Meddelelser om Grønland“, hvoraf der til Dato er udkommet tretten Bind. I Begyndelsen ledede Professor Johnstrup ene disse Undersøgelser, indtil 1878 den nævnte Kommission, der foruden af ham kom til at bestaa af Marineminister Ravn og Dr. phil. Rink, oprettedes. Indtil 1890 bestod Kommissionen af de tre nævnte Mænd, da Direktør for Søkartarkivet, Kommander Wandel indtraadte i Minister Ravns Sted. I Slutningen af 1893 døde Dr. Rink. Det er ikke for meget sagt, at Professor Johnstrup til sin Død var Sjælen i det store Foretagende, og det var ham, der redigerede „Meddelelser om Grønland“, et Værk, der har vundet stor Anerkjendelse baade i Ind- og Udlandet.

Vi skulle kun her give en Antydning af det betydelige Arbejde, der saaledes i Aarenes Løb er blevet udført i Grønland, og da begynde med at anføre at hele *Vestkysten fra Kap Farvel op til 74½ Graders Bredder*, ligesom ogsaa *Østkysten op til 66 Grader* samt *Egnen omkring Scoresby Sund* ere blevne kortlagte. I *geologisk Henseende* skulle vi blot anføre Undersøgelserne

med Hensyn til det saakaldte „Meteorjærn“, til Plante- forsteningerne og til Indlandsisens Udbredelse i Nutid og Fortid, Bevægelse i forskellige Aarstider, dens fysiske Beskaffenhed, Temperaturforhold og de ved den dannede Moræner og Terrasser, Isfjædenes Dannelse og Størrelse m. m. Hvad det *arkæologiske Udbytte* angaaer, da skulle vi fremhæve Undersøgelserne i Nordboernes Øster- og Vesterbygd og angaaende de *etnografiske Undersøgelser* henvise til Arbejderne om Hedningestammen i Angmagsalik og om de uddøde Stammer ved Scoresby Sund. Endelig er der blevet foretaget interessante *botaniske og zoologiske* Undersøgelser, og vi skulle i saa Henseende minde om *Florae Groenlandicae*.

I sine sidste Aar havde Professor Johnstrup den Tilfredsstillelse, at der paabegyndtes systematiske geologiske Undersøgelser her i Landet under hans Ledelse, hvoraf Resultatet hidtil foreligger i fire Hefter.

Til disse kortfattede Meddelelser om den Afdødes Virksomhed i en for det kgl. danske geografiske Selskab særlig interessant Retning skulle vi tilføje, at dette skylder den afdøde Videnskabsmand Tak forat have støttet det ved forskjellig Lejlighed med Foredrag og Afhandlinger.

Mindre Meddelelser.

Geografisk Kongres i London. Den sjette internationale geografiske Kongres vil i Dagene fra 26de Juli—3die August 1895 blive afholdt i London, hvorom nærmere Meddelelse findes i medfølgende Udsigt over Kongressens Program m. m. fra dens Organisations Komité.

Literaturanmeldelse. *Répartition de la pression atmosphérique sur l'océan Atlantique septentrional d'après les observations de 1870 à 1880 avec la direction moyenne du vent sur les littoraux. Par le capitaine G. Rung, sous-directeur de l'institut météorologique de Danemark. Copenhague 1894.*

Med Carlsbergfondens Understøttelse har Kaptajn Rung, Underbestyrer ved meteorologisk Institut, beriget den meteorologiske Videnskab med ovennævnte særdeles interessante Arbejde, der i 12 store, elegant udstyrede farvetrykte Kort fremstiller Middellufttryksfordelingen over Nordatlantehavet i Aarets 12 Maanedere og i et 18de hele Aarets Middellufttryksfordeling over den samme Egn. Kortene ledsages af en fransk Text.

Arbejdet er baseret paa 20 Aars Iagttagelser fra talrige Stationer langs Atlanterhavets Kyster og fra en Mængde Skibe af forskjellige Nationaliteter. Uden at komme ind paa Enkelthederne ved Kortenes Konstruktion skal det blot nævnes, at der af det forhaandenværende Materiale er beregnet Maanedernes Middellufttryk for 80 bestemte, regelmæssig fordelte Punkter i Nordatlantehavet, hvorefter Iso-barerne ere trukne ved Hjælp af disse Middelværdier; endvidere er den fremherskende Vind angiven for alle Kyststationerne.

Som man kan vente af et Arbejde, der kommer fra Kaptajn Rungs Haand, ere Kortene i høj Grad anskuelige, og man følger med stor Lethed den Indflydelse, som Aarets skiftende Temperaturer paa samme Egn udøve paa Egnens Middellufttryk; særdeles illustrerende Exempler afgive saaledes Forholdene over den pyrenæiske Halvø og den sydlige Del af Grønland.

Naar man véd, hvilken indgribende Virkning Lufttryksfordelingen har paa de meteorologiske Forhold, og hvilken Betydning den derigennem har for det daglige Liv, maa man være i høj Grad taknemlig for dette Bidrag til Løsningen af de store Gaader, som Fremtiden engang vil kaste Lys over, og det er en Ære for vort lille Land at blive repræsenteret paa det internationale, videnskabelige Marked med et saa værdifuldt og smukt Arbejde, der fuldt ud staaer paa Højde med, ja, snarere rager op over det meste af, hvad man om lignende Æmner ser præsteret fra Udlandet.

Ud over sin rent videnskabelige Betydning har Værket imidlertid en umiddelbar stor praktisk Betydning, idet det giver Førerne af Skibene paa vore nordlige Bilande en udmærket Vejledning i den vanskelige Opgave at fastsætte den heldigste Rute over det nordlige Atlanterhav. Enhver, der, som Undertegnede, har ført Skib paa denne Rute, vil have følt Savnet af solide Oplysninger om Hovedminimerens Beliggenhed og de Hovedregler, man deraf vilde kunne udlede for Vindforholdenes Skiften. Man har levet paa Erfaringer og Overleveringer og har trætigt foretaget alle de meteorologiske Observationer, man blev anmodet om at anstille uden egentlig at turde haabe paa noget Udbytte af dem i den nærmere Fremtid. Hvor interessant er det da ikke at se et saa smukt Resultat som det foreliggende Værk af alle de trivielle Observationer! Og det et Resultat, der bestyrker alle de Troessætninger, man er opfodt med, og derved giver En Lyst og Mod til at tro paa de nye Oplysninger, Værket giver os.

Kaptajn Rungs Værk fortjener at kjendes og studeres af enhver tænkende Skibsfører, der færdes paa Atlanterhavet.

Værket er udgaaet fra *Axel E. Aamøds litografiske Etablissement og Bogtrykkeri* og forhandles paa det kongelige Søkartarkiv for en Pris af 15 Kroner.

T. V. Garde,
Premierløjtnant i Flaaden.